

UCHWAŁA NR

RADY MIEJSKIEJ W STRZELCACH OPOLSKICH

z dnia

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.¹) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.²) uchwała się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Strzelec Opolskich.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą od dnia 1 stycznia 2022 r.

¹ Zmiany tekstu jednolitego ogłoszono w Dz.U. z 2021 r. poz. 159, 1006, 1981, 2270 i 2328.

² Zmiany tekstu jednolitego ogłoszono w Dz.U. z 2021 r. poz. 1981 i 2270 oraz z r. 2022 poz. 1

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Michał Pyka
RADCA PRAWNY
OP. 1295

*Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich
z dnia*

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
na lata 2022 - 2024**

Strzelce Opolskie, 2022 r.

WPROWADZENIE

Dynamiczne zmiany w zakresie życia w tym życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację wielu rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, stosunki między członkami rodziny, zdeorganizowało równowagę wewnątrzrodzinną. Wpłynęło też na zagrożenie poczucia bezpieczeństwa domowników, zaburzenia rozwoju osobowości dziecka, brak zdolności adaptacyjnych.

Bez względu na to jak funkcjonuje rodzina, czy jest środowiskiem zdrowym i wartościowym moralnie, czy też przejawia wyraźne cechy dysfunkcji, w każdym przypadku kształtuje ona osobowość dziecka, jego postawę społeczną. Rodzinie przeżywającej trudności w prawidłowym funkcjonowaniu oraz wypełnianiu obowiązków rodzicielskich należy każdorazowo okazać wsparcie. Istotnym jest zatem stworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin ukierunkowanego na wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych a przede wszystkim zapewnienie dziecku i rodzinie bezpieczeństwa. Taki cel przyświeca gminnemu programowi wspierania rodziny, którego opracowanie i realizacja zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy do zadań własnych gminy.

Niniejszy „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024” jest kontynuacją Programów Wspierania Rodziny realizowanych w latach poprzednich, i koresponduje z zapisem w preambule ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl której przepisy ustawy zostały uchwalone „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Program stanowi usystematyzowaną, długoterminową koncepcję polityki społecznej, zmierzającą do podniesienia efektywności oraz skuteczności działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich, lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające, na

rzecz wsparcia rodzin. Wyznacza cele i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów rodziny i minimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących w rodzinie. Realizacja programu będzie się odbywać za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem, przy wykorzystaniu ich zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Okres realizacji Programu ustalono na lata 2022 – 2024 gdyż w myśl art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gminne programy wspierania rodziny opracowuje się i realizuje w cyklach 3-letnich.

I. REGULACJE PRAWNE

Podstawą prawną do opracowania „Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2022-2024”, jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821 ze zm.).

Program jest spójny z innymi przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, a w szczególności z:

- Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z 2001 r. Nr 28, poz. 319, z 2006 r. Nr 200, poz. 1471, z 2009 r., Nr 114, poz. 946)
- Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372)
- Ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 4 listopada 2016 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),
- Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.),
- Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
- Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2021 r. poz. 1119),
- Ustawą z 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- Ustawą z 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 ze zm.),
- Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1989 r. Nr 120, poz. 526),
- Ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 ze zm.),

- Ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.),
- Ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.),
- Ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877, 1162),
- Ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.).

Kierunki działań zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami działań zawartymi w dokumentach strategicznych, opracowanych i realizowanych na poziomie gminnym, tj.

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Strzelce Opolskie na lata 2021-2026,
- Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022,
- Założeniami do opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy Strzelce Opolskie 2021+.

Gminny Program Wspierania Rodziny ma charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków Gminy w zakresie wspierania rodziny. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny określa art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 w Gminie Strzelce Opolskie, powstał w oparciu o diagnozę, na którą złożyły się w szczególności następujące elementy: liczba ludności, stan bezrobocia, problemy rodzin przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze, skala korzystania ze świadczeń pomocy społecznej i innych świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane statystyczne pochodziły z takich źródeł, jak: ewidencja ludności Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich, sprawozdania Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich, sprawozdania Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich zamieszczone na stronie internetowej PUP. Punktem wyjścia do określenia zadań dla potrzeb Gminnego Programu Wspierania Rodziny, obok analizy danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej, był dokument: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Strzelce Opolskie.

1. DEMOGRAFIA – wybrane elementy

Strzelce Opolskie są stolicą powiatu strzeleckiego. Gmina Strzelce Opolskie leży na pograniczu województw opolskiego i śląskiego. Graniczy bezpośrednio z gminami: Gogolin, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Kolonowskie, Toszek, Ujazd, Zdieszowice. Zajmuje powierzchnię 202,35 km² (w tym 30,13 km² znajduje się w granicach miasta Strzelce Opolskie). W skład gminy wchodzi 28 sołectw, w tym pięć znajduje się w obrębie miasta.

Według danych statystycznych liczba mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie wynosi 28 449 osób. Liczba ludności Gminy stanowi 38,48 % ogólnej liczby mieszkańców powiatu strzeleckiego oraz 2,91 % mieszkańców województwa opolskiego.

Liczba mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie sukcesywnie zmniejsza się na skutek malejącego przyrostu naturalnego oraz emigracji zarobkowej.

Liczba ludności, na koniec roku w latach:

- 2018 - 29 086
- 2019 - 28 821
- 2020 - 28 449

Tabela. Przyrost naturalny w latach 2018-2020

Rok	Liczba zgonów	Liczba urodzeń	Przyrost naturalny
2018	378	288	- 90
2019	370	273	-97
2020	469	241	-228

Ujemny przyrost naturalny powoduje trudności natury społeczno-gospodarczej. Utrzymujący się w długim okresie prowadzi do nieodwracalnych zmian w strukturze ludności według wieku, z jednej strony ludność bowiem starzeje się, rośnie zatem liczba i udział osób starszych, a to pociąga za sobą znaczny wzrost liczby zgonów, natomiast z drugiej strony maleje liczba nowych urodzeń. Ujemny przyrost naturalny osłabia rynek pracy i może prowadzić do destabilizacji systemu emerytalnego.

2. PROBLEM BEZROBOCIA

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W sposób istotny wpływa na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie determinuje sytuację materialną domowników dlatego też dziecko z domu o trudnej sytuacji finansowej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z licznych dóbr, na przykład z dóbr kulturalnych. Z kolei niezaspokojone potrzeby bywają źródłem uczuć zazdrości lub poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych.

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Strzelce Opolskie zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy, na dzień 31-12-2020 wynosiła 684 w tym 352 kobiety. Udział bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców stanowił na ten dzień - 2,40 %. W 2019 roku wskaźnik był niższy i wynosił 2,15% (liczba bezrobotnych – 620). Wzrost liczby bezrobotnych w 2020 r. był spowodowany w głównej mierze restrykcjami wprowadzonymi

w związku z ogłoszonym stanem epidemii koronawirusa, których skutkiem było między innymi zamknięcie wielu zakładów pracy, a nierzadko ich bankructwo.

Na dzień 30-06-2021 a więc po zniesieniu znacznej części restrykcji spowodowanych pandemią COVID-19, liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyraźnie spadła i wyniosła 559 w tym 289 kobiet.

Tabela. Struktura bezrobocia w Gminie Strzelce Opolskie

L.p.	Oznaczenie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	30.06.2021
1.	Liczba bezrobotnych ogółem	605	620	684	559
2.	Liczba bezrobotnych kobiet	343	332	352	289
3.	Bezrobotni z prawem do zasiłku ogółem	70	73	84	64
4.	Kobiety z prawem do zasiłku	48	43	47	31
5.	Bezrobotni do 30 roku życia ogółem	185	169	167	131
6.	Kobiety do 30 roku życia	140	113	111	86
7.	Bezrobotni powyżej 50 lat życia	176	178	210	176
8.	Kobiety powyżej 50 lat życia	68	60	70	61
9.	Długotrwale bezrobotni ogółem	268	279	326	286
10.	Długotrwale bezrobotne kobiety	179	173	191	159

III. ORGANIZACJA SYSTEMU WSPARCIA RODZIN – WYBRANE ZASOBY GMINY STRZELCE OPOLSKIE

1. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art.2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej). Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej).

W ostatnich latach, liczba osób objętych pomocą społeczną w Gminie Strzelce Opolskie, systematycznie spada. W 2020 roku z pomocy społecznej skorzystały 534 rodziny - 872 osoby w rodzinie. W 2019 roku 563 rodziny – 924 osoby w rodzinie.

Na korzystanie z systemu pomocy społecznej decydujący wpływ mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby / rodziny. Od 1 stycznia 2022 roku kryterium ustalone jest na poziomie 776 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej (do 31.12.2021, było 701 zł), i 600 zł na osobę w rodzinie (do 31.12.2021, było 528 zł).

W Gminie Strzelce Opolskie najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2020 roku były kolejno: długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezdomność. Poniżej, w formie graficznej i tabelarycznej są zaprezentowane szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w formie pieniężnej i niepieniężnej.

Tabela. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinie korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców

Rok 2018

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy /ilość osób w stosunku do liczby mieszkańców/
584	970	3,31 %

**liczba mieszkańców Gminy – 29.289 wg danych na 31.12.2018*

Rok 2019

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy /ilość osób w stosunku do liczby mieszkańców/
563	924	3,20 %

**liczba mieszkańców Gminy – 28.821 wg danych na 31.12.2019*

Rok 2020

Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinie	Wskaźnik procentowy /ilość osób w stosunku do liczby mieszkańców/
534	872	3,06 %

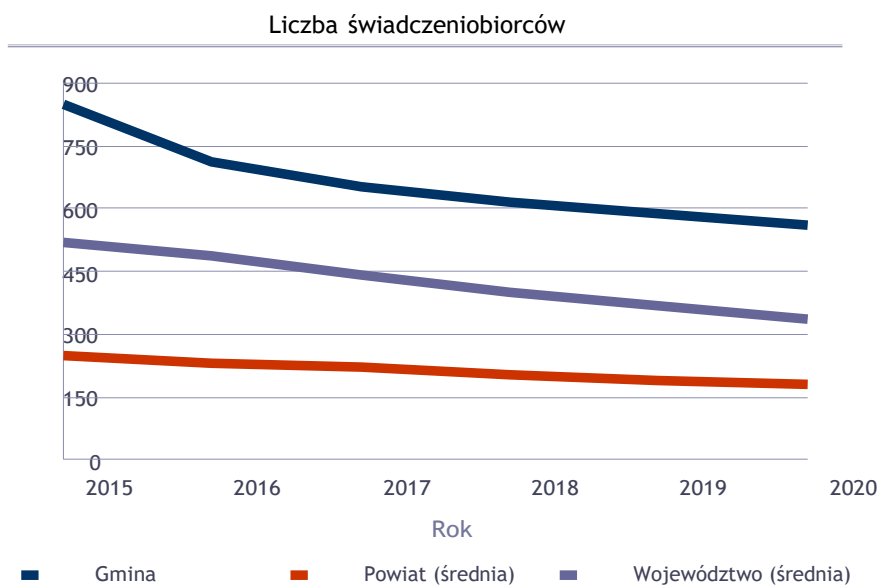
**liczba mieszkańców Gminy – 28.449 wg danych na 31.12.2020*

Tabela. Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych przyznanych z pomocy społecznej w latach 2018-2020

Rodzaj świadczenia	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Świadczenia pieniężne	313	309	291
Świadczenia niepieniężne	412	377	357

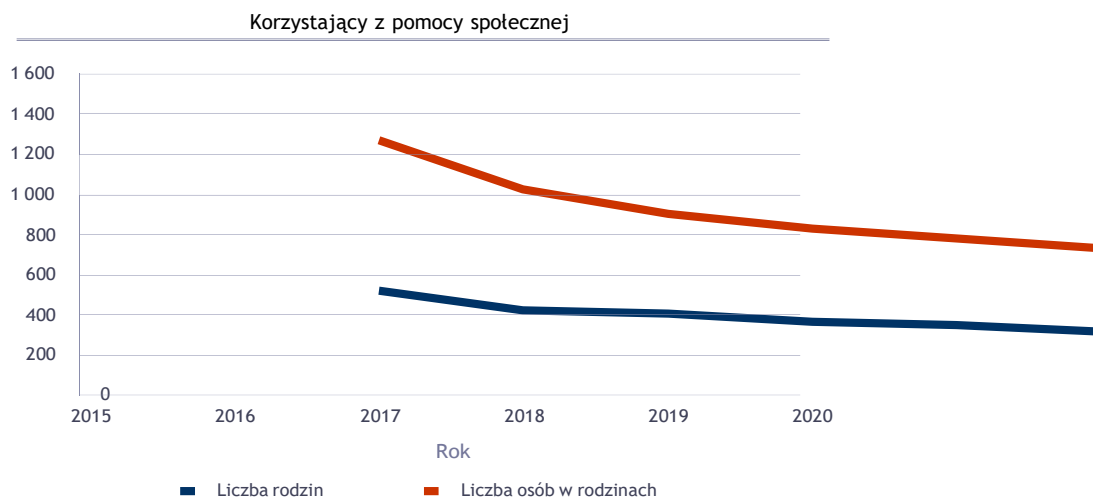
Tabela. Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji w porównaniu do powiatu i województwa.

	Liczba świadczeniobiorców					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina	848	711	654	614	590	560
Powiat (średnia)	251	232	223	205	189	178
Województwo (średnia)	517	487	443	398	367	337

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2015	732	1 415
2016	636	1 170
2017	618	1 045
2018	584	970
2019	563	924
2020	534	872

Powody udzielania pomocy rodzinom w 2020 roku.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	LICZBA RODZIN OGÓŁEM
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	392
NIEPELNOSPRAWNOŚĆ	253
BEZROBOCIE	114
UBÓSTWO	60
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	53
BEZDOMNOŚĆ	37
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	21
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	21
ALKOHOLIZM	17
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - W TYM: POTRZEBA OCHRONY WIELODZIECNOŚCI	15
ZDARZENIE LOSOWE	7
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM - W TYM: RODZINY WIELODZIECNE	6
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	4
PRZEMOC W RODZINIE	2
SYTUACJA KRYZYSOWA	1

Główne powody przyznania świadczeń w roku.

Powód przyznania	Ogółem	Liczba świadczeń	
		świadczenia niepieniężne	świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	52 088	50 429	1 659
Niepętnosprawność	32 282	30 720	1 562
Bezrobocie	5 720	5 002	718
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3 326	3 279	47
Bezdomność	2 909	2 740	169

Do zadań pomocy społecznej należy także świadczenie usług opiekuńczych. Liczbę osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przedstawiają poniższe tabele.

Tabela. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.

Rok	Liczba osób
2016	79
2017	91
2018	106
2019	92
2020	96

Tabela: Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych

Rok	Liczba osób
2016	37
2017	46
2018	50
2019	37
2020	42

Tabela: Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rok	Liczba osób
2016	12
2017	9
2018	12
2019	11
2020	8

2. INNE ŚWIADCZENIA

Oprócz zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich wykonuje także zadania wynikające z innych ustaw, na przykład ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (świadczenia 500+), ustawy o świadczeniach rodzinnych (zasiłki rodzinne, dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze), ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (świadczenia z funduszu alimentacyjnego), ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendiów i zasiłków szkolnych). Z dniem 1 stycznia 2022 r. ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, jest realizowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Tabela. Świadczenie wychowawcze - kwota świadczeń

Rok	Wydatki
2017	14 685 875,00 zł
2018	14 426 793,00 zł
2019	20 543 608,00 zł
2020	27 676 920,00 zł

Tabela. Liczba świadczeń opiekuńczych

Świadczenia opiekuńcze	Liczba świadczeń				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	9 476	9 552	9 472	9 490	9 200
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	2 089	2 169	2 180	2 019	1 970
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	5 088	5 074	4 943	5 081	4 813
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	335	267	206	256	218
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1 964	2 042	2 143	2 134	2 199
Świadczenie pielęgnacyjne	842	930	1 049	998	1 074
Specjalny zasiłek opiekuńczy	147	153	170	127	112
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	10 465	10 635	10 691	10 615	10 386

Tabela. Kwota wypłaconych świadczeń opiekuńczych

Świadczenia opiekuńcze	Kwota świadczeń				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasitek pielęgnacyjny - ogółem	1 449 828,00	1 461 456,00	1 498 862,00	1 797 120,00	1 984 060,00
Zasitek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	319 617,00	331 857,00	344 906,00	381 315,00	424 216,00
Zasitek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	778 464,00	776 322,00	782 435,00	963 148,00	1 038 406,00
Zasitek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	51 255,00	40 851,00	32 618,00	47 978,00	46 837,00
Zasitek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	300 492,00	312 426,00	338 903,00	404 679,00	474 601,00
Świadczenie pielęgnacyjne	1 085 197,00	1 299 540,00	1 546 967,00	1 576 821,00	1 951 526,00
Specjalny zasitek opiekuńczy	75 537,00	78 705,00	90 815,00	78 380,00	69 337,00
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasitek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasitek opiekuńczy	2 610 562,00	2 839 701,00	3 136 644,00	3 452 321,00	4 004 923,00

W roku 2020 ze świadczeń rodzinnych średnio na miesiąc korzystało 1.025 rodzin.
W roku 2019 , było to 1.128 rodzin.

Tabela. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach.

	Liczba rodzin				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	123	120	104	95	93

Tabela. Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych latach [w zł].

	Kwota				
	2016	2017	2018	2019	2020
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	890 741	860 455	764 408	725 848	686 072

3. PROGRAMY REALIZOWANE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

A. Program „Posiłek w szkole i w domu”

Od 1 stycznia 2019 r. Uchwałą Rady Ministrów wszedł w życie rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, program ten, zastąpił program pn. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”. Program ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji ze szczególnym uwzględnieniem uczniów, ale dotyczy też osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. W 2020 r. z pomocy w formie posiłków w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” skorzystało 106 osób, w tym 42 dzieci w szkołach i przedszkolach, natomiast z zasiłku celowego na żywność 170 osób.

B. „Program osłony w zakresie wspierania rodzin wielodzietnych w ponoszeniu kosztów związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi”.

„Program osłony w zakresie wspierania rodzin wielodzietnych w ponoszeniu kosztów związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi” Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje od 1 maja 2014 r. Celem programu jest wspieranie rodzin wielodzietnych poprzez pomoc finansową w zakresie ponoszenia kosztów związanych z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Beneficjentami programu są rodziny wielodzietne (w tym również rodziny zastępcze) spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące, mające na utrzymaniu troje i więcej dzieci.

W 2020 roku wsparciem objętych zostało 214 rodzin, w których było 1058 osób. Łączna liczba świadczeń wyniosła 1966, a wartość pomocy 43 469,00 zł. W roku 2021 wsparciem było objętych 247 rodzin z liczbą osób 1136.

C. „Lokalny Program Wsparcia Systemu Pomocy Społecznej - Wspieranie osób niepełnosprawnych wymagających stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością ich samodzielnej egzystencji i niezdolnych do pracy, w ponoszeniu kosztów związanych z opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi”.

Celem programu jest wsparcie finansowe w ponoszeniu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla osób niepełnosprawnych. Idea Programu polega na pełnym przejściu przez Gminę wydatków osób uprawnionych, które są przez nich ponoszone z tytułu opłat za odbiór odpadów komunalnych. Pomoc jest udzielana w kwocie równej opłacie podstawowej ponoszonej za osobę z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi. Środki na pomoc pochodzą ze środków własnych Gminy.

Program jest realizowany od 1 maja 2021 r. Do grudnia 2021 r. pomocą było objętych 126 osób.

4. PRACA SOCJALNA

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc klientom Ośrodka Pomocy Społecznej we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W OPS w Strzelcach Opolskich praca socjalna jest realizowana przez terenowych pracowników socjalnych. Zadaniem pracownika socjalnego jest podejmowanie starań, by trafnie definiować problemy świadczeniobiorców i wspomagać ich w procesie odzyskiwania zdolności do samodzielnego funkcjonowania i pełnienia ról społecznych, zawodowych, rodzinnych.

Jedną z metod pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji klienta oraz formułuje cele, które ma osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz klienta ubiegającego się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W 2020 r. zawarto 16 kontraktów socjalnych. Planowane jest rozwijanie obszaru pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których zdiagnozują problemy z wykonywaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci. Szczególne znaczenie będzie miało realizowanie tej formy pomocy wśród rodzin, które nie będą objęte usługą asystenta rodziny.

5. ASYSTENT RODZINY

Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich zatrudnia dwóch asystentów rodziny. Wsparciem z ich strony w 2020 r. były objęte 33 rodziny, w których przebywało 61 dzieci.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Po dokonaniu diagnozy sytuacji w rodzinie, określenia zasobów, ograniczeń, oczekiwań oraz potrzeb rodziny, asystenci rodziny opracowują przy współdziałaniu rodziny oraz w konsultacji z pracownikiem socjalnym plan pracy z rodziną. Ponadto, asystenci rodziny, wspólnie z członkami rodziny, w okresach półrocznych przygotowują ocenę realizacji planu pracy. Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zakres tych zadań obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Podsumowując, zadaniem asystenta rodziny jest wyłączenie zajmowanie się pomocą i pracą z rodzinami, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną, motywując ją do aktywnego współdziałania w realizacji ustalonego planu. Praca ta jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie. W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny i stwierdzonych rażąco naruszających dobro dziecka, asystent ma obowiązek poinformowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie. Kiedy rodzina nie wywiązuje się należycie wobec dziecka z pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, dziecko zarządzeniem sądu rodzinnego może zostać umieszczone w pieczy zastępczej (rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej).

6. PRZEMOC W RODZINIE

Jednym z przejawów dysfunkcyjności rodziny, jest występowanie w niej przemocy. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy fizyczne i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym dziecka krzywdzonego mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje, próby samobójcze, większa skłonność do sięgania po alkohol czy środki psychoaktywne. Ponadto, osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe częściej wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec swoich dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie określa ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z jej zapisami, do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W Gminie Strzelce Opolskie funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz pracy powoływanych przez Zespół grup roboczych realizujących procedurę „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach. Wiodącą rolę w realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pełni Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich.

7. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i prawne w zakresie wspierania rodziny, świadczone jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej, poradnię psychologiczno - pedagogiczną, poradnię rodzinne, organizacje pozarządowe. Celem poradnictwa jest profesjonalna pomoc osobom i rodzinom wymagającym wsparcia w rozwiązywaniu zaistniałych problemów, w różnych aspektach ich życia.

W Gminie Strzelce Opolskie wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i prawne zapewnia Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, który jest zlokalizowany w siedzibie Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Habryki 11 w Strzelcach Opolskich. Porady w Punkcie, są udzielane bezpłatnie.

8. PLACÓWKI WSPARCIA

Pomoc w wychowaniu i opiece nad dziećmi, świadczą placówki wsparcia dziennego. Zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone:

- 1) w formie opiekuńczej (tj. kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych),
- 2) w formie specjalistycznej, realizującej zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; oraz indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprophylaktyczne, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.
- 3) pracy podwórkowej, realizującej działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Na terenie Strzelec Opolskich funkcjonują 2 placówki wsparcia. Są to Młodzieżowy Klub Terapeutyczny „ARKA”, Młodzieżowy Klub Terapeutyczny dla Gimnazjalistów „Przedwiośnie”. Realizowane w tych placówkach programy edukacyjno - profilaktyczne, to m.in.:

- promocja zdrowego stylu życia i umiejętne organizowanie wolnego czasu podkreślające rolę sportu i innych form aktywnego wypoczynku oraz prawidłowego odżywiania się;
- profilaktyka uzależnień, uświadamianie i poszerzenie wiedzy uczniów o szkodliwości palenia tytoniu, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków oraz ich negatywnego wpływu na organizm człowieka;
- edukacja ukierunkowana na kształtowanie w uczniach właściwych postaw i hierarchii wartości, umiejętności asertywnego odmawiania, radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz umiejętności budowania pozytywnych relacji międzyludzkich (np. dziecko - dziecko, dorosły - dziecko),
- przeciwdziałanie i eliminacja agresji słownej i fizycznej redukowaniem przejawów wandalizmu i nieposzanowania mienia własnego i społecznego;
- rozwijanie zainteresowań, aktywności dziecka w poznawaniu świata;
- edukacja patriotyczna jako wartość uniwersalna przygotowująca do życia w społeczeństwie;

- eliminacja niepowodzeń szkolnych czyli niwelowanie rozbieżności pomiędzy wiadomościami, umiejętnościami i nawykami faktycznie opanowanymi przez uczniów, a materiałem, jaki powinni poznać według założeń programowych w zakresie poszczególnych przedmiotów.

W „Programie wspierania rodziny” planowane jest propagowanie bezpłatnej oferty organizowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, jako dobra praktyka wzmacniająca pozytywne oddziaływanie na młodych odbiorców, stanowiąc jednocześnie element wspierania całej rodziny. Zakłada się, że zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do nieodpłatnych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego może skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu. Kształtowanie pozytywnych wzorców spędzania czasu przez młode osoby może korzystnie wpłynąć na aktywności podejmowane w przyszłości, zwiększając szansę na wybór społecznie akceptowanych i pożądanых form spędzania czasu wolnego.

Odrębną placówką wsparcia, jest działający w Strzelcach Opolskich Klub Abstynenta. Klub oprócz pomocy osobom uzależnionym od alkoholu, pomaga także ich rodzinom, narkomanom, sprawcom przemocy, którzy nie potrafią radzić sobie z emocjami. W ramach działalności Klubu prowadzone są zadania terapeutyczne, motywujące do podjęcia leczenia. W 2021 roku udzielono blisko 500 porad osobom uzależnionym i prawie 300 porad osobom współuzależnionym. 200 osób podjęło leczenie abstynenckie. Klub obecnie zrzesza 90 osób.

9. RODZINY WSPIERAJĄCE

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej może uzyskać pomoc rodzin wspierających. Rodzina wspierająca może pochodzić z bezpośredniego otoczenia dziecka i pomagać rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Obecnie w Strzelcach Opolskich nie ma rodzin pełniących funkcje rodzin wspierających.

W ramach niniejszego Programu będą podejmowane działania nakierowane na rozpowszechnienie tej formy wsparcia rodzin dysfunkcyjnych.

10. KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

W 2020 r. wpłynęło 119 wniosków o wydanie Kart Dużej Rodziny. Od początku działania Programu czyli od 2014 r. liczba zamówionych kart tradycyjnych wyniosła 326, a kart elektronicznych 296.

PODSUMOWANIE ROZDZIAŁÓW II i III

Z diagnozy i analizy wybranych zasobów gminy Strzelce Opolskie wynika, że liczba osób korzystających ze świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej jak i innych ustaw, systematycznie spada. Nadal jednak wiele osób boryka się z trudnościami życiowymi, i jest zmuszona korzystać z pomocy społecznej.

Zauważa się, że problemy takie jak ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych to problemy, między którymi zachodzi związek przyczynowo – skutkowy, na przykład: bezrobocie powoduje nie tylko utratę środków finansowych ale również pogłębienie i nawarstwienie się innych problemów, takich jak: życiowa bierność, izolacja społeczna, uzależnienia itp. Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych dotyczy rodzin z dziećmi niezależnie od ich struktury. Rodziny mogą mieć wiele sprzężonych ze sobą problemów, a są one szczególnie widoczne w przypadku rodzin niepełnych.

Poza wsparciem materialnym, niezbędne jest wzmocnienie funkcji rodziny, poprzez umożliwienie im dostępu do różnego rodzaju form wsparcia. Brak wsparcia dla rodzin z dziećmi w środowisku lokalnym może bowiem rodzić dotkliwe skutki psychiczne i społeczne, szczególnie w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Celem wszystkich działań musi być zatem zapobieganie umieszczeniu dziecka poza rodziną biologiczną oraz wyposażenie rodziny w narzędzia umożliwiające samodzielne radzenie sobie z pojawiającymi się problemami i potrzebami. W związku natomiast z tym, że problemy rodzin mają z reguły charakter wielowymiarowy, ich rozwiązywanie wymaga zintegrowanej współpracy instytucjonalnej.

IV. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Ma na celu udzielenie odpowiedzi między innymi na pytania: „Czy aktualny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, to znaczy czy jest elementem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?”, „Jakie szanse i zagrożenia mają wpływ na podejmowane działania w zakresie wspierania rodziny”.

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej pożądanym w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Mocne strony	Słabe strony
Dobrze rozwinięta sieć gminnych placówek oświatowych	Wycuczona bezradność i roszczeniowość - uzależnienie się rodzin od pomocy instytucjonalnej
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki zatrudnieniu dwóch asystentów rodziny	Brak rodzin wspierających
Efektywne prowadzenie pracy socjalnej i współpraca z asystentami rodziny w środowisku	Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie.
System współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych; działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej.
Obowiązujące akty prawne i opracowane programy oraz strategie.	Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia
Funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej „Arka”, i Klubu „Przedwiośnie”	Emigracje zarobkowe; eurosieroctwo
Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, w którym bezpłatnie udzielane są porady prawne, porady psychologiczne, porady terapeuty ds. uzależnień, pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie	Brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów

Szanse	Zagrożenia
Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny	Wzrost kosztów utrzymania rodzin
Rozwój pracy socjalnej z rodzinami z dziećmi	Występowanie zjawisk patologicznych takich jak: agresja, przemoc w rodzinie, uzależnienia od alkoholu
Możliwość dalszego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników pomocy społecznej	Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży

Polityka prorodzinna państwa, w tym możliwość realizacji rządowych programów wsparcia rodzin	Wielopokoleniowość rodzin korzystających z pomocy
Rosnąca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz powszechność opieki przedszkolnej	Zwiększenie się liczby mieszkańców wymagających pomocy instytucjonalnej
Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę	Utrwalanie się zaniku więzi rodzinnych
Pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej	Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, roszczeniowość postaw, niechęć do współpracy

V. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

CEL GŁÓWNY:

Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w tym dla rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

CELE SZCZEGÓŁOWE, DZIAŁANIA

Cel szczegółowy 1. ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB DZIECKA I RODZINY			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	Ośrodek Pomocy Społecznej; darczyńcy	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną; • liczba rodzin/dzieci korzystających z posiłku; • liczba rodzin z dziećmi korzystających z zasiłków celowych na zakup żywności lub posiłku; • liczba rodzin z dziećmi korzystających ze świadczeń rodzinnych; • liczba rodzin z 	poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodzin

		<p>dziećmi korzystających ze świadczeń Funduszu Alimentacyjnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin korzystających z dodatku osłonowego 	
<p>Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej oraz specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej; Gminny Zarząd Obsługi Jednostek w Strzelcach Opolskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin/dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych; • liczba rodzin/dzieci korzystających z wyprawek w ramach rządowego programu; • liczba rodzin/dzieci korzystających z zasiłków w ramach specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom 	<p>odpowiednie wyposażenie szkolne dzieci</p>
<p>Udzielanie pomocy rodzinom wielodzietnym</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin wielodzietnych objętych pomocą; • liczba rodzin, korzystających z karty dużej rodziny 	<p>poprawa jakości życia rodzin; zwiększenie dostępności do różnego typu usług</p>
<p>Cel szczegółowy 2. ROZWIJANIE UMIEJĘTNOŚCI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH</p>			
Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
<p>Zapewnienie wsparcia przez asystenta rodziny</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • liczba rodzin, którym przyznano asystenta rodziny; • liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta 	<p>poprawa funkcjonowania rodziny; podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p>
<p>Pomoc rodzinom, których dzieci zostały</p>	<p>Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość rodzinnych biologicznych, do 	<p>podniesienie kompetencji</p>

umieszczone w pieczy zastępczej, w celu stworzenia odpowiedniego środowiska umożliwiającego powrót dziecka do rodziny biologicznej		których dzieci wróciły z pieczy zastępczej	opiekuńczych i wychowawczych rodzin, umożliwiających ich dzieciom powrót do domu rodzinnego z pieczy zastępczej
Informowanie o dostępie do systemu poradnictwa i edukacji dla rodzin, mającego na celu rozpoznawanie zagrożeń dysfunkcjami	Ośrodek Pomocy Społecznej; Jednostki oświatowe; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> ilość porad udzielonych w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym 	uzyskanie przez rodziny rzetelnej wiedzy o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo

Cel szczegółowy 3. PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI SPOŁECZNEJ RODZIN W KRYZYSIE

Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
Monitorowanie rodzin zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do leczenia/terapii	Ośrodek Pomocy Społecznej; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Komenda Powiatowa Policji	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin z uzależnieniami /alkohol, narkotyki, inne/; liczba osób, które podjęły leczenie/terapię; liczba spraw skierowanych do GKRPA 	zrozumienie konieczności leczenia w rodzinach, w których występuje problem uzależnienia
Monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których pracę zakończył asystent rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych monitoringiem; liczba dzieci w rodzinach objętych monitoringiem 	utrwalenie zmian wypracowanych z asystentem rodziny
Ustanowienie rodzin wspierających	Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej; liczba zawartych umów 	przekazanie prawidłowych wzorców wychowawczych

Cel szczegółowy 4. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ, INTEGROWANIE I DOSKONALENIE SYSTEMU WSPARCIA RODZIN

Działania	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Przewidywane rezultaty
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną	Ośrodek Pomocy Społecznej; Zespół Interdyscyplinarny; Gminna Komisja	<ul style="list-style-type: none"> liczba i rodzaj odbytych szkoleń 	podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników różnych podmiotów

	Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		pracujących z rodziną
Rozwijanie i doskonalenie współpracy różnych podmiotów w celu integrowania działań podejmowanych na rzecz rodziny i dziecka	Ośrodek Pomocy Społecznej; Zespół Interdyscyplinarny; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Jednostki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> • liczba i rodzaj podjętych działań; • liczba spotkań przedstawicieli poszczególnych podmiotów 	poprawa efektywności wsparcia i pomocy rodzinom i dzieciom
Stała działalność Zespołu Interdyscyplinarnego	Podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego	<ul style="list-style-type: none"> • liczba spotkań Zespołu; • liczba grup roboczych; • liczba procedur „Niebieska Karta”, w tym w rodzinach z dziećmi; • podmioty wszczynające procedurę NK 	poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą

VI. PODMIOTY FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY STRZELCE OPOLSKIE ŚWIADCZĄCE POMOC W OPIECIE NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

1. Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
3. Komenda Powiatowa Policji.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.
6. Szkoły działające na terenie Gminy Strzelce Opolskie.
7. Sąd Rejonowy.
8. Kuratorzy sądowi i społeczni.

Gminny program wspierania rodziny w Strzelcach Opolskich jest dokumentem otwartym i długookresowym. Będzie realizowany w latach 2022 – 2024 przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich we współpracy z wyżej wymienionymi jednostkami, z lokalnym samorządem, z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się sprawami rodziny.

VII. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Strzelce Opolskie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Finansowanie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Strzelce Opolskie odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Strzelce Opolskie, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Trudno tu jednak wskazać konkretne kwoty środków finansowych związanych z realizacją programu, gdyż są one ze wszystkich wymienionych źródeł przyznawane corocznie i w różnej wysokości. Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane rokrocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków przyznanych na dany rok.

IX. MONITORING

Nieodzownym elementem jest monitorowanie Programu Wspierania Rodziny gdyż stanowi ono podstawowe narzędzie pozwalające na weryfikację i korektę realizacji Programu. Dodatkowo monitoring służy systematycznemu badaniu efektywności podejmowanych działań w ramach Programu. Stały monitoring prowadzony jest w oparciu o dane z realizacji celów szczegółowych oraz podejmowanych działań.

Celem monitoringu będzie więc obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji zadań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą poprawiane i dostosowywane do potrzeb adresatów.

X. EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji Programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Ewaluacja będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

1. kryterium trafności - pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom adresatów;
2. kryterium skuteczności - pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;
3. kryterium trwałości efektów - pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin.

Zebrane w ten sposób informacje będą wykorzystywane do opracowywania corocznych sprawozdań z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny, które zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do 31 marca składać radzie gminy.

ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin a szczególnie dzieci. Zaproponowane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.